

Bölüm Yazarları Özgeçmiş

H. Bahadır Akın

1. Bölüm: Kariyer Olarak İşletmecilik
2. Bölüm: İşletmecilikle İlgili Temel Kavramlar ve İşletmeciliğin Tarihi Gelişimi
3. Bölüm: İşletmenin Çevresi, Türleri ve İşletmenin Büyümesi
5. Bölüm: Girişimcilik ve İş Fikrinin Doğuşu
11. Bölüm: Türkiye'de Girişimcilik ve İşletmecilik Üzerine Bir Değerlendirme

Nurhan Papatya

18. Bölüm: İşletmelerde Pazarlama Fonksiyonu-I
19. Bölüm: İşletmelerde Pazarlama Fonsiyonu-II

Turan Paksoy-Eren Özceylan

7. Bölüm: Fizibilite Etüdü II: Kapasite Belirleme
8. Bölüm: Fizibilite Etüdü III: Kuruluş Yeri Seçimi
15. Bölüm: Tedarik Zinciri Yönetimi, Satın Alma, Lojistik
16. Bölüm: E-Tedarik: Tedarik Zinciri Yönetimi ve Bilişim Teknolojileri

Şevki Özgener-Seher Ulu

23. Bölüm: İşletmelerde Etik ve sosyal Sorumluluk

Hasan Gül

12. Bölüm: Yönetim ve Organizasyon I
13. Bölüm: Yönetim ve Organizasyon-II

Rabia Özpeynirci

10. Bölüm: Maliyet, Gelir, Kâr ve Performans Kavramları
20. Bölüm: İşletmelerde Muhasebe Fonksiyonu

M. Atilla Arıcıoğlu

25. Bölüm: Aile İşletmelerinin Yönetimi

Ali Can

24. Bölüm: İşletmelerde Halkla İlişkiler ve İletişim

Mehmet İnce

14. Bölüm: İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi

Birol Mercan

4. Bölüm: İşletmecilik ve Ekonomi

Nahit Yılmaz

6. Bölüm: Fizibilite Analizi I: Piyasa Analizi ve Talep Tahmini
17. Bölüm: İşletmelerde Üretim Fonksiyonu

Haluk Duman

9. Bölüm: Fizibilite Analizi IV: Finansal Beklentiler ve Paranın Zaman Değeri
21. Bölüm: İşletmelerde Finansman Fonksiyonu

Derya Özilhan

22. Bölüm: İşletmelerde Bilgi ve Teknoloji Yönetimi

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kariyer Olarak İşletmecilik	19
A. İşletmecilikte İş İmkânları.....	20
B. Öğrencilikte Kariyer Kararı ve İlgili Aktiviteler	20
C. Kariyer Sürecinde Önemli Unsurlar	22
D. Kariyer Alternatifleri	23
E. Kariyer Seçiminde Yardımcı Kurumlar	27

İKİNCİ BÖLÜM

İşletmecilikle İlgili Temel Kavramlar ve İşletmeciliğin Tarihi Gelişimi	29
A. İşletme	30
B. Üretim ve Üretim Faktörleri.....	31
C. Üretimde Bilginin Artan Rolü	32
D. İşletmenin İlişkili Olduğu Disiplinler	33
E. İşletmeciliğin Tarihi Gelişim Süreci	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletmenin Çevresi, Türleri ve İşletmenin Büyümesi	47
A. İşletmenin Çevresi	48
B. İşletme Türleri.....	48
C. İşletmelerin Büyümesi ve Büyüme Türleri.....	55

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletmecilik ve Ekonomi	61
A. İktisat	62
B. Ekonomik Sistemler	63
C. Mikro ve Makro Ekonomi	67
D. Uluslararası Ticaret	73

BEŞİNCİ BÖLÜM

Girişimcilik ve İş Fikrinin Doğuşu	77
A. Girişimci Kimdir?	78
B. Girişimci ve Ekonomik Sistemdeki Rolü.....	79

C. Girişimcinin İş Fırsatlarını Görmesi: Yaratıcılık ve Yenilik.....	80
D. Girişimcilikte Doğru Bilinen Yanlışlar	83
E. Girişimci ve Yatırım Kararının Verilmesi.....	85

ALTINCI BÖLÜM

Fizibilite Analizi I: Piyasa Analizi ve Talep Tahmini	87
A. Piyasa Analizi	88
B. Talep Tahmini	89

YEDİNCİ BÖLÜM

Fizibilite Etüdü II: Kapasite Belirleme	103
A. Kapasite Planlama	104

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Fizibilite Etüdü III: Kuruluş Yeri Seçimi	119
A. Kuruluş Yeri Seçimi	120
B. Kuruluş Yeri Seçimini Etkileyen Faktörler	122
C. Kuruluş Yeri Seçiminde Kullanılan Yöntemler	125

DOKUZUNCU BÖLÜM

Fizibilite Analizi IV: Finansal Beklentiler ve Paranın Zaman Değeri	133
A. Paranın Zaman Değeri ve İskonto Oranı.....	134
B. Basit Faize Göre Paranın Değeri.....	135
C. Bileşik Faize Göre Paranın Zaman Değeri.....	136
D. Nakit Akımlarına Bağlı Olarak Paranın Zaman Değerinin Hesaplanması	137

ONUNCU BÖLÜM

Maliyet, Gelir, Kâr ve Performans Kavramları	145
A. İşletmelerde Maliyet Kavramı	146
B. İşletmelerde Gelir Kavramı	151
C. İşletmelerde Kâr Kavramı	152
D. Kâr Planlaması.....	153
E. İşletmelerde Performans Ölçümü.....	158

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye’de Girişimcilik ve İşletmecilik Üzerine Bir Değerlendirme	167
A. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihi: Tanzimata Kadar.....	168
B. Tanzimat Sonrasında Bürokrasi ve Özel Teşebbüs	171
C. Cumhuriyet Sonrasında Girişimcilik.....	172
D. Günümüz Türkiye’sinde İş Yapma Ortamı.....	174

E. Türkiye'de İş Yapmak ve Yolsuzluk	183
F. Türkiye'de İş Hayatındaki Engeller	184
ON İKİNCİ BÖLÜM	
Yönetim ve Organizasyon I	189
A. Yönetim	190
B. Yönetimde Planlama Fonksiyonu	196
C. Yönetimde Örgütlenme Fonksiyonu	206
ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
Yönetim ve Organizasyon-II	221
A. Yönetimde Yönelme Fonksiyonu	222
B. Yönetimde Koordinasyon (Eşgüdüm)	234
C. Yönetimde Denetim Fonksiyonu	238
ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
İşletmelerde İnsan Kaynakları Yönetimi	243
A. İnsan Kaynakları Yönetimi.....	244
ON BEŞİNCİ BÖLÜM	
Tedarik Zinciri Yönetimi, Satın Alma, Lojistik	269
A. Tedarik Zinciri ve Yönetimi Kavramı	270
B. Lojistik Yönetimi	281
ON ALTINCI BÖLÜM	
E-Tedarik: Tedarik Zinciri Yönetimi ve Bilişim Teknolojileri	289
A. Kurumsal Kaynak Planlaması(ERP).....	290
B. Depo Yönetim Sistemleri (WMS; Warehouse Management Systems)	293
C. Ulaşım Yönetim Sistemi (TMS; Transportation Management Systems)	294
D. Barkodlama Teknolojisi (Bar coding technology)	295
E. Radyo Frekanslı Tanıma Sistemi (RFID) Teknolojisi	296
F. E-Tedarik: İnternet ve Tedarik Zinciri Yönetimi	298
ON YEDİNCİ BÖLÜM	
İşletmelerde Üretim Fonksiyonu	303
A. Üretim ve Üretim Yönetimi	304
B. Üretim Sistemleri	306
C. Tamir ve Bakım Planlama	307
D. Stok Kontrolü.....	309
E. Kalite Kontrol.....	313

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Pazarlama Fonksiyonu-I	317
A. Pazarlama Kavramı: Tanımı ve Gelişimi	318
B. Pazarlama Anlayışındaki Dönüşüm	319
C. Pazarlama Çevresi	322
D. Pazarlama Karması	323
E. Pazarlama Planlaması	337
F. Müşteri İlişkileri Yönetimi	341

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

İşletmelerde Pazarlama Fonsiyonu-II	351
A. Pazarlama Bilgi Sistemleri	352
B. Pazarlama Bilgi Sistemi Unsurları ve Pazarlama Bilgilerinin Oluşturulması	353
C. Pazarlama Araştırma Sistemi: Süreci ve Türleri	356
D. Uluslararası Pazarlama	359
E. Pazarlama Etiği	366

YIRMİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Muhasebe Fonksiyonu	377
A. Muhasebe Kavramı	378
B. Muhasebenin Türleri	382
C. Muhasebenin Temelleri	383
D. Muhasebe Kayıt Yöntemleri ve Defterleri	385
E. Muhasebenin Hazırladığı Mali Tablolar	387

YIRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Finansman Fonksiyonu	395
A. Finans Yöneticisinin Fonksiyonları	396
B. Finansal Sistem	397
C. Finansal Tablo Analizi	401

YIRMİ İKİNCİ BÖLÜM

İşletmelerde Bilgi ve Teknoloji Yönetimi	411
A. Bilgi ve Teknoloji Kavramları	412
B. Bilgi Toplumu ve Yeni Ekonomi	413
C. Yeni Ekonomide Teknoloji Yönetimi ve Ar-Ge	414
D. Bilgi ve Teknoloji Odaklı Rekabet	417
E. İşletmelerde İnternet Kullanımı	419
F. Elektronik Ticaret	421

YIRMI ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletmelerde Etik ve sosyal Sorumluluk	427
A. İş Etiği.....	428
B. Sosyal Sorumluluk.....	436
Sonuç.....	441

YIRMI DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletmelerde Halkla İlişkiler Ve İletişim	447
A. Halkla İlişkiler Kavramı ve Tanımı.....	448
B. Halkla İlişkilerin Amaçları.....	448
C. Halkla İlişkilerin Araçları.....	449
D. Bazı Halkla İlişkiler Teorileri.....	450
E. İşletmelerde Halkla İlişkiler ve İletişim.....	453
F. İmaj.....	456
G. Kurum Kimliği.....	457
H. Lobicilik.....	459
I. Sponsorluk.....	460
K. Kriz Yönetimi.....	461

YIRMI BEŞİNCİ BÖLÜM

Aile İşletmelerinin Yönetimi	465
A. Aile İşletmesi.....	466
B. Aile Şirketlerinin Temel Özellikleri.....	468
C. Aile Şirketlerinin Gelişim Evreleri.....	471
D. Aile Şirketlerinin Karşılaştıkları Temel Sorunlar.....	476
E. Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma.....	478

BİRİNCİ BÖLÜM

KARİYER OLARAK İŞLETMECİLİK

İşletmecilik tüm dünyada ve ülkemizde geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısından itibaren popüler bir öğrenim alanı olmuştur. Büyük çaplı organizasyonların yaygınlaşması, bu organizasyonların koordinasyonu sürecinde istihdam edilmek üzere çeşitli kademelerde yönetim, insan ilişkileri, pazarlama, satınalma, finansman ve muhasebe alanlarında eğitimli çalışanlara ihtiyacı arttırmıştır. Günümüzde de halen işletme okulları genç üniversite adayları arasında tercih edilmektedir. Yükseköğrenim görmek isteyen gençlerin önemli bir kısmı tercihlerini bilinçli ya da bilinçsiz olarak işletme okullarına yöneltmektedirler. Çağdaş anlamda yönetim kavramının geliştiği ABD’de binden fazla işletme yüksek okulu bulunmaktadır. 1990’larda bu okullar, altın yumurtalar üzerine yatmış kazlar olarak nitelendirilmekteydi.¹ Benzer durumun neredeyse tüm dünyada ve ülkemizde de söz konusu olduğu açıktır. Hem işletme lisansı hem de işletmeciliğin çeşitli alt dallarında yüksek lisans eğitimi veren pek çok devlet ve vakıf üniversitesi bulunmaktadır.

ABD ve genelde Batı dünyasında özellikle 1970 ve 80’lerden itibaren İktisadi refaha yönelik ulusal isteklerle paralel itibarlı statüler ve maddi menfaatlere yönelik bireysel istekler, ekonomide işletmecilik ve yönetimle ilişkili meslek sayısını arttırırken, işletmecilik alanında eğitim almak isteyen insan sayısı da diğerlerini, meselâ öğretmenliği geride bırakmıştır². Türkiye’de son zamanlarda kamuda öğretmenlik yapmanın avantajlı hale gelmesi istisna tutulursa, işletmecilik ve türevleriyle ilgili eğitimlerin yaygınlığı aşikârdır. Karmaşık finansman işlemleri, bilgisayar ve iletişim ağlarıyla bütünleşik pazarlama, lojistik faaliyetleri bu alanlarda yetişmiş nitelikli gençlere ihtiyacı arttırmaktadır.

A. İşletmecilikte İş İmkânları

Genel olarak işletme eğitimi alan öğrencilerin kar amaçlı ya da sivil toplum örgütlerinde veya devlet kurumlarında çalışabilecekleri gibi kendi işlerini kurma seçeneğiyle de karşılaşabileceklerdir. İşletme okullarında alınan eğitimle, bu amaçlara yönelik muhasebecilik, pazarlama, finansman, üretim, kalite kontrol, planlama, insan kaynakları, bilgi ve teknoloji yönetimi, istatistik, araştırma gibi alanlarda temel bilgilerle donanmak mümkündür. Bu bilgiler gerçek hayatta çalışılan işletme yahut kamu kuruluşunda uygulama ile bütünleştirilecek yahut kişi kendi işini kurarken bu bilgilerden yararlanarak işlerini sağlıklı olarak yürütme imkânı bulabilecektir.

B. Öğrencilikte Kariyer Kararı ve İlgili Aktiviteler

İşletme eğitimi alan gençlerin okul eğitimleri boyunca kariyerleri üzerinde düşünüp rotalarını belirlemeleri, hayatlarının büyük bir kısmını içinde geçirecekleri organizasyonlarda daha huzurlu ve verimli bir çalışma ortamı bulmalarına da yardımcı olacaktır. Zira seçilecek iş, öğrencinin 4-5 yıllık eğitim döneminin ardından ömrünün kalan kısmında uzun süre etkili olacaktır. Yani bir öğrenci işletme eğitimi alırken benimseyeceği davranışlarla aslında hayatının kalan kısmını da şekillendirmiş olacaktır. Dolayısıyla, okul

bitene kadar öğrencilerin ileride hoşnut kalacakları bir kariyer için planlama yapmalarında, buna göre araç ve gereçlerle mücehhez olmalarında fayda bulunmaktadır.

İnsanlar hayatlarını sürdürebilmek için bir şekilde kazanç elde etmelidir. Bir işletme öğrencisi de öncelikle okul sonrası ekmeğini kazanabilmek için hangi alternatiflerin mevcut olduğunu ve bu alternatiflerin hangisinin kendi karakteri ve arzuları ile uyumlu olduğunu kararlaştırmalıdır. Kariyer seçimi yapılırken hangi meslek dallarında ne tür niteliklere ihtiyacın önümüzdeki 5-10 yıl içinde artacağı üzerinde düşünmek gerekir. Yolun başındaki bir işletme öğrencisi bugün popüler veya geçerli, cazip mesleklerden ziyade orta vadede geçerli olacak meslekler hakkında bilgi sahibi olarak rotasını çizmelidir.

Daha önce de belirtildiği üzere işletmecilik eğitimi öğrencilerin kar amaçlı ya da kar amaçsız, özel yahut devlete ait kuruluşlarda maddi ve beşeri kaynakların etkin ve verimli kullanılabilmesi için gereken araç ve gereçlerle donanmasını amaçlamaktadır. Bu çerçevede okullarda birçok teorik ders anlatılmaktadır. Öğrencilerin bu teorik derslerin gerçek hayattaki pratik yanını kavrayabilmesi için daha ilk yıllarından itibaren gerek ders dönemlerinde kısmi zamanlı çalışma, gerekse tatil dönemlerinde stajlar yoluyla çalışma hayatıyla tanışması büyük önem taşımaktadır.

1. Öğrencilikte Staj

Stajlar bazı okullarda mecburi, bazılarında ise isteğe bağlıdır. Öğrencilerin mecburi olsun ya da olmasın yaz dönemlerinde yaşadıkları şehirlerde yahut okudukları yerlerde, tercihan stajyerlere dönük kurumsal politikaları olan ciddi kuruluşlarda staj yapma yollarını zorlamaları kendilerine önemli avantajlar sağlayacaktır. Stajların gerçek dünyada işlerin nasıl yürüdüğünü anlama dışında bazı ilave faydaları da vardır:

- Öğrencilerin okul bitiminde yapacakları iş başvurularında daha önce yapmış oldukları stajlar olumlu etki yapacaktır.
- Staj dönemlerinde öğrenciler kendi kişiliklerine uygun alanları, sektörleri ve bu iş alanlarındaki çalışma koşullarını tanıma şansı yakalayarak iş hayatında nasıl bir yol izleyeceklerini daha mezun olmadan kararlaştırabilirler.
- Staj yapılan işyerleri hem çalışılan kurumdan, hem de o kuruluşla ilişki içindeki diğer kişilerle tanışma, okul sonrası bu ilişki ağını harekete geçirme imkânı sağlar.
- Stajlarda öğrenciler gerçek dünyanın gerektirdiği şartlar ile kendi imkân ve kabiliyetleri arasında kıyaslama yaparak kendilerini ne yönde geliştirmeleri gerektiğini, güçlü ve zayıf yönlerini öğrenme şansı bulurlar.
- Staj yapılan kurumlar, işini ciddiye alan, öğrenmeye hevesli stajyer öğrencilere iş teklifinde bulunabilirler.

2. Kısmi Zamanlı Çalışma

Stajlar yanında okul süresi boyunca çeşitli işlerde yarı zamanlı ya da imkân varsa tam zamanlı çalışmak öğrenciler açısından son derece önemli bir konudur. İşletme okulları öğrencilere

kesin bir iş bulma imkânı sunamazlar, iş bulmak öğrencinin şahsi yetenek ve girişkenliğine kalmış bir konudur. Öğrenciler mümkün olduğunca ileride sürekli çalışmak istedikleri bir alanda en basit seviyeden başlayacak işlerde okul süresince çalışma fırsatı araştırmalıdır. Bu mümkün olmazsa hem bir gelir elde etmek, hem de okul dışı dünyayı anlayabilmek için bir iş aramak öğrencilerin okul sonrası kariyerleri açısından önem taşıyacaktır.

3. Sosyal Aktiviteler

Öğrenciler gerek okullarında, gerekse yaşadıkları şehirlerde gerçekleşen birçok sosyal aktivitede görev alarak organizasyonlarda yer almaya çalışarak çeşitli projelerin yürütülmesine katılma, karşılaşılan problemlerin çözüm sürecini izleme, örgüt içi ilişkileri anlama, insanları tanıma konularında ciddi tecrübeler kazanabilirler. Bu sebeple en basitinden bir öğrenci kulübüne üye olmak, zamanla bu kulübün yönetiminde, faaliyetlerinde aktif görev almak öğrencilerin iş dünyası ve çalışma hayatına daha kolay adapte olmasına yardımcı olacaktır. Yine, gerek okul dışı derneklere üye olmak, gerekse okul kulüp faaliyetlerine katılmak öğrencilerin farklı kesimlerden insanlarla tanışıp ilişki ağını genişletmesine, okul sonrası hayatında kariyer yolunda fırsatlar yakalamasına da yardımcı olacaktır.

C. Kariyer Sürecinde Önemli Unsurlar

Para kazanmak önemlidir. Para önemsizdir, parayla saadet olmaz türü sözler gerçekle ilgisi olmayan boş ifadelerdir. Diğer taraftan belli bir miktar para kazanmanın yanında kariyer sürecinde önemli olan başka faktörler de bulunmaktadır. ABD’de yapılan bir araştırmada³ 23 bin çalışan kendilerine sorulan işle ilgili önceliklere cevap olarak ilk sırada çok para değil “kendimi mutlu hissedeceğim bir şeyler yapma imkânı” cevabı vermiştir. Muhtemelen farklı gelir ve gelişmişlik düzeylerinde ülkelerde bu soruya farklı cevaplar

Günde 3 Ton Keserek Geçiyor

Gençlerin işsizlikten yakındığı bir ortamda günde 3 ton odun kırarak geçimini sağlayan 72 yaşındaki İsmail Dayan, çocuklarının eline bakmamak için çalışmak zorunda olduğunu söylüyor.

Dayan, gençlerin ‘iş yok’ diyerek kahvelerde oturmalarını da eleştiriyor. Bursa’da, mahruktaçılara odun kırarak geçimini sağlayan genç ve güçlü insanlar arasında uzun sakalları, yüzündeki derin çizgileri ve titreyen elleriyle bir yaşlı dikkat çekiyor. Eşini 10 sene önce kaybedince 3 oğlundan birinin yanında kalmaya başlayan 72 yaşındaki İsmail Dayan, vücudunun yorgunluğuna aldırmandan, çelik gibi parmaklarıyla kavradığı baltayı odunlara ardı ardına vuruyor.

Odunların kırılma noktalarını çok iyi bildiği için ilerlemiş yaşına rağmen

bu işi zorlanmadan yapabilen yaşlı adam, acıktığını hissettiğinde ise evden getirdiği tereyağlı ekmekle karnını doyuruyor. Devletin yaşlılara verdiği 'ihtiyarlık maaşı'na başvurmadığını ve çalışarak yaşamını sürdürdüğünü ifade eden Dayan, yaptığı işi şöyle anlatıyor: "Bizim iş okka işi. Zaman geliyor günde 3 ton odun kırıyorum, zaman geliyor 500 kilo odunla kalıyorum.

Odunun zorluğuna göre, 3 ton odun yararsam 35 lira falan elime geçiyor. Ama 500 kilo odunda kalırsam 7 lira alıyorum. Odun alçakta ve kolay olursa 3 ton odunu yarıyorum. Benim işim belli değil. Sabahleyin evden 07.30'da çıkıyorum, akşam ezanından önce eve dönüyorum. Alışmışım bu işe. Şimdi başlasam yapamazdım.

Ama gençliğimden beri bunu yaptığım için bana zor gelmiyor. Ben şimdi inşaata gitsem çalışamam." "Evet ben gezinemem, ayaklarım dayanmaz. Ama iş bulamasam simit satarım yine de ele bakmam." diyerek gençlere ders veren İsmail Duran, sözlerine şöyle devam ediyor: "Kahvede oturmam. Gençler 'iş yok' deyip kahvede oturuyor. Benim iki oğlum böyle. Ceplerinde çay parası yok, ama gelmiyor.

Burada benimle beraber odun yarsa parasını çıkartacak. Bana para lazım değil aslında, ama onların eline bakmayayım diye çalışmak zorunda kalıyorum. İşte iş burada hazır. Sonra ben indir kaldır yapamıyorum. Yani arabalara çuval atabilsem yine ekmeğimi kazanırım. Neyse bir ücret koymuşlar, benim paramı veriyorlar, ama gençler çalışmak istemiyor."

Star Gazetesi, 9 Kasım 2009 Pazartesi

alınacaktır, ancak genel olarak kariyer rotası çizilirken para kadar çalışılacak ortam, yapılan işin anlamlı ve tatminkâr olması, serbestlik ve esnek çalışma imkânı, çalışanın kendi kararlarını alabilmesi, öğrenme ve kendini geliştirebilme fırsatları gibi konulara da dikkat edilmelidir. Bir miktar fazla para karşılığında insan huzurunu feda etmemelidir. Dolayısıyla severek yapılacak karaktere uygun bir iş için öğrencilik döneminde seçildiği takdirde ömür boyu cehennem azabına dönüşecek seçenekler önceden bertaraf edilmiş olacaktır.

D. Kariyer Alternatifleri

İşletme öğrencileri okul sonrası kamu kesiminde memur olarak çalışabilirler, özel sektörde iş bulabilirler yahut kendi işlerini kurarak bağımsız çalışma alternatifini tercih edebilirler.

1. Kamu Kesiminde Çalışma

Ülkemiz şartlarında çeşitli avantajları sebebiyle devlet memuru olarak çalışmak üniversite öğrencilerinin büyük kısmının birinci tercihi olarak görülmektedir. Hatta Türkiye'de işe girmek demek, uzunca bir süre bir devlet memuriyetine girmek ile eş anlamlı görülmüştür, halen de büyük ölçüde kastedilen budur. Gerçekten de Türkiye'de devlet ortalama vasıftaki öğrencilere hala en cazip istihdam avantajlarını sunmaya devam etmekte, memurluk ülkemizin en önemli istihdam alternatifi konumunu korumaktadır. Devlet memurluğunun temel avantajları kısaca ele alınırsa;

- Öncelikle, devlet Türkiye’de ciddi anlamda bir kariyer alternatifidir ve vasıfsız insanlara işe ilk girişte serbest piyasanın üzerinde ücret vermektedir.
- Devletin ömür boyu istihdam garantisi birçok memur için geçerlidir ve bu sektörü cazip hale getirmektedir.
- Devlet memurları Türkiye’de tarihi bir imtiyaza sahiptir. Bu seçkinlikten kaynaklanan avantajlar özel sektörün cazibesini yitirmesine sebep olmaktadır.
- Birçok alandaki devlet memurluğunda iş şartları özel sektöre nazaran çok daha rahattır. Üstelik yasal dokunulmazlık ve siyasi mensubiyet ile memurların işten kaçınması mümkündür.
- Memuriyette yan imkânlar, fazla mesai, yolluk gibi ödemeler, lojman, sosyal tesis gibi seçenekler vardır. Yer yer özel sektöre göre daha fazla olan bu imkânlar ücretin fiilen daha da yükselmesine sebebiyet vermektedir.

Özel sektörün ancak kurumsallaşmış, profesyonel, ciddi işletmelerinde devletle kıyaslanabilir imkânlar sunulduğu düşünüldüğünde kamuda memur olarak çalışmayı düşünmeyen bir öğrenci tasavvur etmek kolay değildir. Bununla birlikte devlette çalışmanın politik baskı, yenilikçilikten ve dinamiklikten uzak çalışma ortamı, uzun vadede düşük kalabilecek ücretler, son zamanlarda artan sınavlarla giriş zorluğu gibi dezavantajları olduğu da düşünülebilir.

2. Özel Sektörde İş İmkânları

Özel Sektörde çalışmak, çok az istisnalar dışında genelde kamuda çalışma şansı bulunmadığı takdirde düşünülen bir alternatif olarak görülmektedir. Ülkemizdeki özel sektörün belli başlı büyük temsilcileri dışında kurumsallaşmamış, en temel işçi-işveren ilişkisi nosyonundan mahrum ilkel yönetim anlayışıyla malul yapısı, maalesef yetenekli öğrencilerin haklı olarak verimli olarak çalışabilecekleri özel sektörden uzaklaşmasına sebep olmaktadır. Hâlbuki muhtemelen atıl bir istihdam alanı olacak kamu işleri yerine ülke ekonomisine gerçekten katkı yapacak özel işletmelerin sayıca artması ve insanların istihdam alternatifi olarak öncelikle bu işletmeleri hedeflemesi arzulanan durumdur. Devletin sağladığı istihdam genelde politik amaçlı ve işin gereği olmadığından hem çalışanın birkaç yıl içinde hevesi kırılacak hem de ülke ekonomisi açısından bu durum bir savurganlık olacaktır.

Esasında işletmecilik eğitiminin büyük ölçüde özel teşebbüs işletmelerinin faaliyetlerinin yürütülmesine dönük olduğunu söylemek mümkündür. Bu noktada öğrencilerin özel sektörde gereken iş niteliklerini öğrenip ona göre donanım sahibi olmaları gereklidir. Mesela iyi bir İngilizce dışı dönük şirketler açısından önemli iken, tipik bir muhasebe yahut insan kaynakları departmanları açısından yabancı dil bilgisi temel bir gereksinim olmayacaktır. Ancak bu tür statik kariyer imkanları yerine dinamik, yükselme ve kendini geliştirmeye açık iş imkanları arayanların mutlaka İngilizce başta en az bir yabancı dili rahat konuşacak düzeyde bilmeleri kendilerinin lehine olacaktır. Bunun yanında yukarıda bahsedilen staj ve kısmi zamanlı çalışma ile iş hayatına adapte olmaya

başlamak, okul dersleri dışında eğitim seminer ve kurslarına katılmak, yurtdışına gitme imkânlarını araştırmak gibi arayışlara girmekte de fayda vardır. Kaliteli bir özel sektör

1.500 TL'ye Çalıştırılacak Eleman Bulunamıyor

Son aylarda et fiyatlarında yaşanan artış besiciliğe ilgiyi artırdı

Önceki yıllarda süt ve et fiyatlarının düşüklüğü yüzünden besiciliği bırakan çok sayıda işletmeci, fiyatlardaki artışla birlikte mesleklerine geri döndü.

Hatta birçok büyük sanayici bu alanlara yatırım yapmaya başladı. Bu durum çoban ihtiyacının artmasını beraberinde getirdi. Zaman'ın haberine göre, işletmeciler, dolgun maaşla hayvanlara bakacak çoban bulmakta zorlanıyor. Konya'nın Karapınar ilçesinde ikamet eden besici Yusuf Cantürk iki çoban çalıştırdığını, bir çobana daha ihtiyacı olduğunu belirtiyor. 85 büyükbaş hayvanı olduğunu söyleyen Cantürk, "Aylık 1.500 liraya çalıştıracak çoban bulamıyorum. Çobanlık, hakir bir meslek olarak görülüyor. Hiç kimse çobanlık yapmak istemiyor." diyor. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) ve Kasaplar Federasyonu yetkilileri de çoban arayışında olan çok sayıda üyelerinin olduğunu söyledi.

2005 yılı verilerine göre Türkiye'de toplam çoban sayısı 150 bin iken rakam bu yıl itibarıyla yüzde 50 azaldı. Son aylarda et fiyatlarının 35 liraya çıkması ve sütün litresinin 2 lirayı geçmesi ile işletmeciler, yetiştirdikleri hayvan sayısını artırdı. Sığır, koyun ve keçi yetiştiricileri, yeme içme tüm masraflar dışında aylık 1000 ile 1.500 liraya çalışacak çoban arıyor. TZOB yetkilileri, özellikle küçükbaş hayvanda çoban sıkıntısı çektiklerini söylüyor. Türkiye Kasaplar Federasyonu Başkanı Fazlı Yalçındağ, "Yetiştiriciler, hayvan sayısında artışa gitti. Bu durum da çoban ihtiyacını doğurdu." dedi. Sürüyü genişleten 20 yıllık yetiştirici Ali Şeker, daha önceleri maliyetler yüzünden çoban çalıştırmadıklarını, hayvan bakımını ailece yapmaya çalıştıklarını söylüyor. Bunun zor olduğunu belirten Şeker, sattıkları ürünler para edince çoban tutmaya karar verdiklerini anlattı.

Üniversitede Çobanlık Bölümü Açılmalı

Türkiye'de çobanlar, hayvanları gezdiren, başlarında duran kişiler olarak algılanırken, maaşları 1.500 lira dahi olsa mesleği yapmak isteyen çok az. Tarım İl müdürlükleri ve ilgili dernekler, çobanlığı teşvik etmek amacıyla projeler hazırlıyor. Konya Tarım İl Müdürlüğü, Konya Ovaları Projeleri (KOP) kapsamında hazırlanan 'Çoban eğitim projesi' ile eğitimli çobanlar yetiştirecek. Konya Tarım İl Müdürlüğü Çiftçi Eğitim Yayım Şube Müdürü Sadık Oturanç, verecekleri eğitimlerle çobanlığa bir statü kazandıracaklarını ve böylece çoban sıkıntısını da aşacaklarını söyledi. Konya Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Settah Öztürk de, çobanlara 'sürü yöneticisi' denilmesi için başvurularda bulduklarını ifade etti.

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Serap Göncü Karakök ise üniversitelerde çoban yetiştiren bölümlerin açılması gerektiğini vurguladı. Çobanlığın önemine değinen Karakök, "Çoban deyip geçmemek lazım. İyi bir çoban, hayvan hastalıkları, onların gebelikleri, beslendikleri gıdanın özelliklerinin ne olması gerektiği konusunda da bilgi sahibidir. Yani çoban sadece hayvanları gezdiren kişi olarak algılanmamalı. Bu ülkenin, mühendis ve mimarın yanı sıra eğitimli çobanlara da ihtiyacı var." diye konuştu.

19 Ocak 2010 Salı

kuruluşunda tatminkâr bir ortamda çalışmak için ortalama vasıfsız bir işletme mezunu olmak maalesef yeterli değildir. Dinamik, yenilikçi ve hevesli bir gencin mutlaka okul sürecinde çantasını iyi konuşulan bir yabancı dil, güncel bilgisayar programlarına aşinalık, sosyal aktivitelere ve eğitime katılım gereçleriyle doldurması şarttır.

3. Kendi İşini Kurma Alternatifi

İşletme mezunu bir öğrenci için başka bir alternatif de girişimcilik, kişinin ufak da olsa kendi işini kurması tercihidir. Bu alternatifi genelde çok az öğrenci tarafından düşünüldüğü malumdur. Girişimcilik öğrencilerde öncelikle sanayicilik, büyük miktarda sermaye gerektiren işlerle uğraşma gibi yanlış anlamaları beraberinde getirebilmektedir. Hâlbuki kendi işini kurmak en basit ticaretten ilginç bir fikrin ticari başarıya dönüştürülmesi anlamında kazanç sağlayacaklar yenilikçi girişimler şeklinde de ortaya çıkabilir. İşletmecilik eğitimi işletmelerin yönetimi kadar işletmelerin kurulması konusunu da içerir.

Tıp Okudu Ama Şimdi Balans Ayarı Yapıyor

Üniversiteye hazırlanan hemen her öğrencinin hayalidir doktor olmak.

Yıllarını veriler kulaklarına stetoskopu takıp hastalarının kalp atışlarını dinlemek için. Birçok sosyal faaliyete katılmazlar, dönem uzatmayıp bir an önce doktor olmak isterler. Ailelerin de en büyük hayalidir yetiştirdikleri evlatlarının Tıp Fakültesi okuyup doktor olduğunu görebilmek. Bu uğurda bazen gençler başka meslekleri isteseler de aileler illa da 'tıp okusun' diye tuttururlar. 'Oğlumuz okudu doktor oldu' demek onlar için ayrı bir mutluluktur. Toplumda çok saygın bir meslek olsa da sevilmeyen yapılacak bir meslek değildir doktorluk.

Adanalı Ali Kerimoğlu da sırf ailesini mutlu edebilmek için Tıp Fakültesi okuyanlardan.

43 yaşındaki Kerimoğlu'nun hayali İşletme Fakültesi okuyup ticarete atılmaktı. Ancak anne ve baba sevgisi ağır bastığından istemeyerek de olsa Çukurova Üniversitesi (ÇÜ) Tıp Fakültesi'ni kazandı. Bölümde başarılı öğrencilerden biri olan Kerimoğlu üniversiteyi bitirdikten sonra 2321 numaralı diplomasını alıp ailesine hediye etti. Aslında Kerimoğlu, istemeyerek girdiği tıp fakültesinde kendilerine ihtiyacı olan hastaları düşündüğünde mesleğine biraz daha yakınlaştı. İlk olarak Bitlis'in Ahlat ilçesine doktor olarak atandı. 1,5 yıl burada görev yaptı. Bu şirin ilçedeki görevinin ardından tayini Osmaniye'nin Kadırlı ilçesine çıktı. Kerimoğlu burada da 9 ay hastalara hizmet verdi. Daha sonra Adana 112 Acil Servisi'ne tayini çıkan Ali Kerimoğlu, burada da 7 yıl görev yaptı.

Kerimoğlu, devletten aldığı maaşın karşılığını vermek için sevmese de mesleğini en iyi şekilde yaptı. Adana İl Sağlık Müdürlüğü de Kerimoğlu'nun bu gayreti sonucu 112 Acil Servislerden sorumlu şube müdürü olarak atadı. Sağlık Bakanlığı onaylı atamasının ardından yine bir süre görevine devam eden Ali Kerimoğlu, baba mesleği lastikçiliğe olan ilgisini sonlandıramadı. Mesleğinin zirvesine tırmanırken 1 Nisan 2003'de istifasını Sağlık İl Müdürlüğü'ne sunarak doktorluğu bıraktı. İstifasını sunduktan sonra evine dönen Kerimoğlu, konuyu ailesine açtığında onlar da dikkate almadı. Çünkü onlara göre doktorluk bırakılacak meslek değildi. Kerimoğlu, her zaman yapmak istediği ticarete atıldı.

Şimdiki mesleği lastik ticareti. Artık elinde stetoskop değil onu mutlu eden bijon anahtarı var. "İşletmeyi bitirip ticarete atılacaktım tıp okuyup ticarete atıldım" diyen Ali Kerimoğlu, sahibi olduğu Kerimoğlu Ticaret bünyesinde araç lastiği satışı, tamirat, araçlara rot-balans bakımları yapıyor. Kerimoğlu, kendisinin ticaret yapmayı sevdiğini vurgularken sırf ailesini üzmemek için tıp okuduğunu anlatıyor. Yıllar geçmesine rağmen doktorluğu bıraktığına kimsenin inanmadığına dikkat çeken Kerimoğlu, doktorluk mesleğinin severek yapılması gerektiğini, kendisinin bir türlü sevedemediğini anlatıyor.

Ailelerin, çocuklarının yeteneklerine ve isteklerine göre bölüme göndermeleri tavsiyesinde bulunan Kerimoğlu, "İstenmeyerek gidilen bölümlerde gençlerin yetenekleri öldürülüyor. Aileler kendileri mutlu olurken çocukları mutlu olmadıkları mesleklerde çalışmak zorunda kalıyor. Herkes severek yapacağı meslekler de çalışmalı." ifadelerini kullanıyor.

"Rızkın 10'da 9'u ticarettedir" Hadis-i Şerif'ini hatırlatan Kerimoğlu, "Mesleğimi severek yapıyorum. Doktorluk mesleğinden daha fazla kazanıyorum. Mutluyum." diyor.

<http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=947283&title=tip-okudu-ama-simdi-balans-ayari-yapiyor>

Girişimcilik, yenilikçilik ancak hesaplı, mantıklı, detaylı analizlerle desteklenen iş planlarıyla anlamlı hale gelir. Dolayısıyla insana bağımsızlık ve gerek kamuda, gerekse özel sektörde bir başkasının yanında çalışmakla elde edilebilecekten çok daha fazla gelir sağlayacak maddi kazanç imkânları ancak girişimcilik alternatifi ile mümkündür. Elbette bu iş diğer alternatiflere göre daha risklidir, daha fazla çalışma gerektirir ama gülü seven dikenine katlanacaktır.

Kısaca, devlet kurumlarında çalışmak şu an itibarıyla çok cazip görünmekle birlikte, devlete giriş sürecinde eskiye nazaran gittikçe daha fazla sınavların yapılması, az sayıda kadroya binlerce adayın başvurusu, yüzlerce işletme, iktisat, maliye ve benzeri idari bilim bölümü mezunun birbiriyle rekabet halinde olması öğrencilerin isteseler de devlet görevi almaları ihtimalini, hele de yüksek maaşlı ve itibarlı bir memuriyete girmelerini çok zora sokmuş durumdadır. Dolayısıyla bu ihtimali düşünmekle birlikte özel sektör alternatifi ve kendi işini kurma seçeneği de işletme öğrencileri tarafından mutlaka göz önünde tutulmalıdır.

E. Kariyer Seçiminde Yardımcı Kurumlar

İşletme öğrencileri kariyer yolunda gerek üniversite içinden gerekse dışından birçok kaynaktan bilgi alabilirler. Okulların mezun dernekleri, fakültelerin kariyer veya girişimcilik kulüpleri okul sonrası iş bulma veya okurken çalışma konusunda öğrencilere bazı imkânlar sağlayabilirler. Yine kariyer konusunda danışmanlık yapan kuruluşların takip edilmesi, güncel kişisel bilgileri içeren dokümanların internetteki kariyer sitelerinin veri tabanlarında tutulması yararlı olacaktır.

İleride çalışılacak işlerle ilgili bilgilerin aslında en iyi kaynağı fiilen o işlerde çalışan kişiler olacaktır. Bankacı olmak isteyen bir öğrenci bu konuda en sağlıklı bilgiyi çeşitli

bankalarda farklı kademelerde çalışan kişilerden elde edebilir. Aynı şey devlet memurluğu, akademik kariyer, girişimcilik vs. alternatifler için de geçerlidir.

Sonnotlar

- 1 Muhittin Karabulut, "ABD Yüksek Eğitim Sistemi, İşletme Okulları ve Pazarlama Eğitimi", *Pazarlama Dünyası*, Sayı:58, Temmuz-Ağustos 1996, s. 6
- 2 Derek Torrington, J. Weighman, *The Business of Management*, Prentice Hall International, Exeter, 1985, s. 25
- 3 L.E. Bone, D. L. Kurtz, *Contemporary Business 2003*, Thomson, xlv